

Læreplan i vg2 fiske og fangst

Dette er en oversettelse av den fastsatte læreplanteksten. Læreplanen er fastsatt på nynorsk.

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 11. februar 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2021

Om faget

Fagenes relevans og sentrale verdier

Vg2 fiske og fangst handler om å høste av ressursene i havet. Programfagene skal gi elevene kompetanse i å håndtere fartøy, teknisk utstyr, redskaper og fangst i samsvar med regelverket og kvalitetskravene. Vg2 fiske og fangst skal gi elevene et grunnlag for å forstå samspillet mellom bærekraftig forvaltning, teknologi, økonomi og samfunn. Programfagene skal bidra til å utvikle selvstendige og kompetente lærlinger til fiskeryrket.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Vg2 fiske og fangst skal bidra til forvaltning av marine ressurser i et langsiktig og bærekraftig perspektiv og bidra til bærekraftige kystsamfunn, med vekt på kvalitet og dyrevelferd. Det krever kritisk tenking og etisk bevissthet. Programfagene skal gi forståelse av fiskerinæringa som grunnlag for tradisjoner og dannelse av identitet. Vg2 fiske og fangst danner videre grunnlag for å utvikle engasjement og skaperglede og for å se muligheter, løse utfordringer og bidra til næringsutvikling.

Kjerneelementer

Marine ressurser

Kjerneelementet marine ressurser handler om biologien til og utbredelsen av ulike arter. Det handler også om den økonomiske betydningen til artene og hvordan moderne fiskeriaktivitet påvirker miljøet og ressurstilgangen. Videre handler det om hvordan fisket blir regulert og ressursene forvaltet.

Sikkerhet om bord

Kjerneelementet sikkerhet om bord handler om å arbeide under varierende værforhold, med skiftende arbeidstid og med krav til fleksibilitet og selvstendighet. Videre handler det om gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet om bord basert på godt sjømannskap. Det dreier seg også om de særlige kravene knyttet til sikkerhetsstyringssystem og fartøyinstruks og/eller fartssertifikat. Kjerneelementet handler videre om å drøfte regelverk og avtaler som regulerer arbeidsforholdet, og reflektere over egen praksis.

Fartøy og fiskeredskaper

Kjerneelementet fartøy og fiskeredskaper handler om å gjennomføre fangstoperasjoner med tilhørende utstyr. Videre handler det om å klargjøre og holde ved like fartøy og redskaper. Det dreier seg også om å bruke

navigasjons- og fiskeletingsutstyr, å sette og hale redskaper og å ha kunnskap om de ulike rollene om bord.

Fangst, kvalitet og marked

Kjerneelementet fangst, kvalitet og marked handler om behandling og levering av fangst. Videre dreier det seg om kvalitetskrav til råstoff og sluttprodukt i ulike markeder og om innsatsfaktorer og økonomi knyttet til aktuelle fiskeri.

Tverrfaglige temaer

Bærekraftig utvikling

I vg2 fiske og fangst handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om å høste marine ressurser på en bærekraftig måte. Det innebærer å utforske og drøfte konsekvensene av egen aktivitet, uttak av ressurser og bruk av teknologi i marine økosystem.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i vg2 fiske og fangst innebærer å forklare og grunngi arbeidsprosesser i fiske og fangst og å diskutere ulike framlegg og løsninger. Videre innebærer det å forklare og beskrive prosesser og produkt og å bruke fagspråk i drøfting og refleksjon over faglige emner. Det innebærer også å tilpasse kommunikasjon til mottaker og formål og å kommunisere på fagspråk gjennom maritim radio.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg2 fiske og fangst innebærer å rapportere og dokumentere ulike arbeidsoperasjoner på fiskefartøy og å presentere prosesser og produkt. Det innebærer å utforske og reflektere over faglige emner og problemstillinger og å utforme tekstar tilpasset mottaker og formål. Det innebærer videre digital kommunikasjon og informasjonsutveksling.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg2 fiske og fangst innebærer å tilegne seg kompetanse i faget gjennom å finne og vurdere informasjon i bruksanvisninger, datablad, fagstoff og andre faglige kilder. Det vil si å orientere seg i og tolke gjeldende regelverk og reguleringer for fiske. Videre innebærer det å hente inn og tolke meteorologiske observasjoner.

Å kunne regne

Å kunne regne i vg2 fiske og fangst innebærer å bruke tall og utregninger for å finne volum, areal, lengde, vekt, fart, tid og distanse. Det vil si å gjøre utregninger til navigasjon og å gjøre overslag av fangsverdi. Videre innebærer det å gjøre målinger, sette opp og tolke tabeller, diagram og enkel statistikk.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i vg2 fiske og fangst innebærer å kunne formidle, presentere, kalkulere, hente inn og utveksle informasjon digitalt. Det vil si å bruke digitale instrument til fiskeleting, fangsting, måling, kartlegging og kommunikasjon og å bruke elektroniske kart til navigasjon. Det innebærer også å utvikle etisk bevissthet og utvise digital dømmekraft.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering fartøy og redskaper (337 timer)

Kompetansemål etter fartøy og redskaper

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- fangste med ulike redskaper og forklare oppbyggingen og virkemåten til redskapene
- gjennomføre vedlikehold og reparasjon av fiske- og fangstredskaper
- planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere seilas ved bruk av sjøkart, farvannsbeskrivelser, sjømerker og navigasjonsmidler
- hente inn og vurdere meteorologiske observasjoner
- bruke sjøveisregler og holde brovakt i samsvar med godt sjømannskap
- manøvrere og fortøye fartøy under vedledning
- gjøre rede for operasjon av fartøy med hensyn til værforhold, strøm, tidevann og atferden til fisken
- regne ut stabiliteten til fartøy i ulike lastekondisjoner
- laste og losse fartøy i samsvar med gjeldende regelverk
- håndtere avfall og forebygge skadelige utslipp etter gjeldende regelverk
- bruke sikkerhetsstyringssystem for fiskefartøy etter gjeldende regelverk og gjøre rede for hva ISM-koden har å si for drift og sikkerhet
- gjøre rede for hovedfunksjonene og ansvarsfordelingen til bemanningen om bord
- vurdere risiko for arbeidsoperasjoner om bord
- utføre oppgaver etter sikkerhets- og beredskapsplanen om bord

- velge ut og bruke personlig verneutstyr ved ulike arbeidsoperasjoner om bord
- vedlikeholde og reparere fartøy og produksjonsutstyr etter vedlikeholdsplanen for fartøyet
- starte, stoppe og utføre rutinemessig vedlikehold av en motor
- gjøre rede for hvordan dekksutstyr om bord er bygd opp og fungerer
- gjøre rede for innholdet i ISPS-koden
- bruke maritim radio etter gjeldende regelverk

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Elevene viser og utvikler kompetanse i fartøy og redskaper når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenking til å løse arbeidsoppgaver i programfaget.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Læreren kan gi arbeidsoppgaver som dekker flere eller alle programfagene. Læreren og elevene skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i fartøy og redskaper. Elevene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over sin egen faglige utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i programfaget.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i programfaget fartøy og redskaper ved avslutningen av opplæringen i programfaget. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin i programfaget på varierte måter. Med utgangspunkt i kompetansemålene skal læreren vurdere hvordan eleven viser forståelse, evne til refleksjon og kritisk tenking, og hvordan eleven mestrer utfordringer og løser oppgaver i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i programfaget fartøy og redskaper basert på kompetansen eleven viser ved å planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere eget faglig arbeid.

Eleven må dokumentere gjennomført kurs i grunnleggende sikkerhetsopplæring i tråd med gjeldende regelverk og krav fra Sjøfartsdirektoratet.

Kompetansemål og vurdering fangst og kvalitet (140 timer)

Kompetansemål etter fangst og kvalitet

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke arbeidsklær og værneutstyr om bord og følge rutiner for god hygiene
- fangste med hensyn til dyrevelferd, råstoffkvalitet, matvaresikkerhet og fangstverdi
- gjennomføre renhold etter gjeldende renholdsplan om bord
- utføre fangsting basert på biologien til de aktuelle artene
- gjennomføre disseksjon av ulike arter og gjøre rede for anatomen og fysiologien til arten
- drøfte økologiske konsekvenser av fiske og næringsvirksomhet, og fiske i tråd med prinsipper om bærekraft
- følge gjeldende reguleringer for ulike fiskeri
- bruke metoder for seleksjon og fangstavgrensing med ulike redskaper, og vurdere hva disse metodene har å si for bærekraftig forvaltning
- gjennomføre førstehåndsbehandling av råstoff etter gjeldende regelverk
- bruke fangstbehandlingsutstyr om bord og vurdere påverkningsen dette har på råstoffkvaliteten
- bruke bearbeidingsmetoder for ulike arter og vurdere hvordan disse påvirker kvaliteten på råstoffet og graden av råstoffutnyttelse
- bruke kvalitetssikringssystem og følge standarder om bord
- gjøre rede for sammenhengen mellom fangstinntekter, kostnader, lott og hyreoppgjør
- gjøre rede for organisasjoner og forvaltningsnivå i næringen
- drøfte hvilke krav og forventninger som blir stilt til et likeverdig og inkluderende yrkesfellesskap, og beskrive hvilke plikter og retter arbeidsgiveren og arbeidstakeren har i arbeidslivet

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Elevene viser og utvikler kompetanse i fangst og kvalitet når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenking til å løse arbeidsoppgaver i programfaget.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Læreren kan gi arbeidsoppgaver som dekker flere eller alle programfagene. Læreren og elevene skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i fangst og kvalitet. Elevene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over sin egen faglige utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i programfaget.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i programfaget fangst og kvalitet ved avslutningen av opplæringen i

programfaget. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin i programfaget på varierte måter. Med utgangspunkt i kompetansemålene skal læreren vurdere hvordan eleven viser forståelse, evne til refleksjon og kritisk tenking, og hvordan eleven mestrer utfordringer og løser oppgaver i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i programfaget fartøy og redskaper basert på kompetansen eleven viser ved å planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere eget faglig arbeid.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

Fartøy og redskaper: Eleven skal ha én standpunktkarakter.

Fangst og kvalitet: Eleven skal ha én standpunktkarakter.

Eksamen for elever

Fartøy og redskaper og fangst og kvalitet: Eleven skal opp til en tverrfaglig eksamen der de felles programfagene inngår. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen skal ha forberedelsesdel.

Eksamen for privatister

Fartøy og redskaper: Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen i programfaget. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Fangst og kvalitet: Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen i programfaget. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Fartøy og redskaper og fangst og kvalitet: Privatisten skal opp til en tverrfaglig praktisk eksamen i disse felles programfagene. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.